

**ENERJİ PİYASASI
DÜZENLEME KURUMU**

**PETROL PİYASASI
FİYATLANDIRMA
RAPORU**

MAYIS 2014

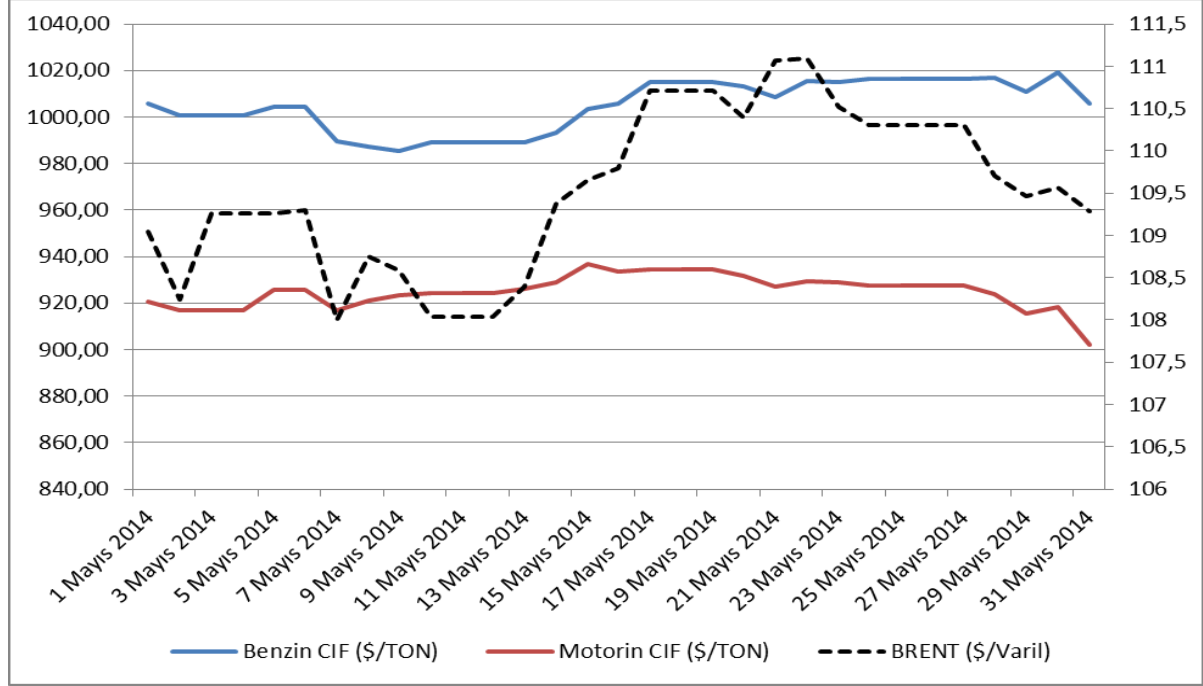
Ankara 2014

1. Mayıs Ayında Uluslararası Piyasalarda ve Türkiye’de Ürün Fiyatlarının Seyri

1.1. Uluslararası Piyasalar

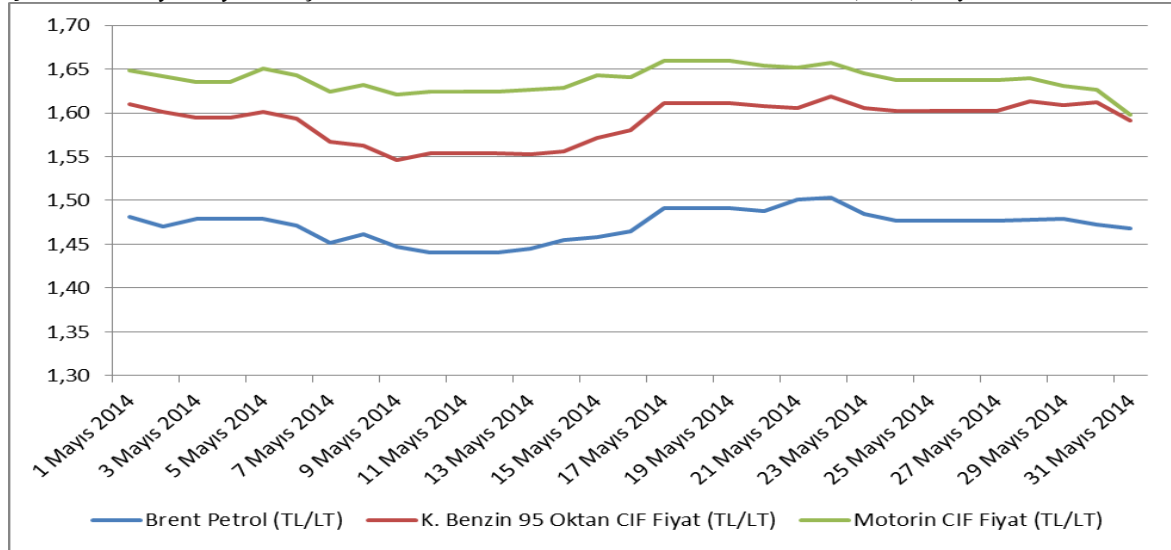
Ülkemizin takip ettiği Platts European Market Scan’da CIF MED (Genova/Lavera) başlığı altında benzin ve motorin ürünleri için ve Brent tipi ham petrol (FOB) için yayımlanan fiyatlar aşağıda Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1: Mayıs Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan-Motorin ve Brent (Dtd) Seyri

Söz konusu veriler TL/LT’ye çevrilerek aşağıdaki Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2: Mayıs Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan-Motorin ve Brent (Dtd) Seyri

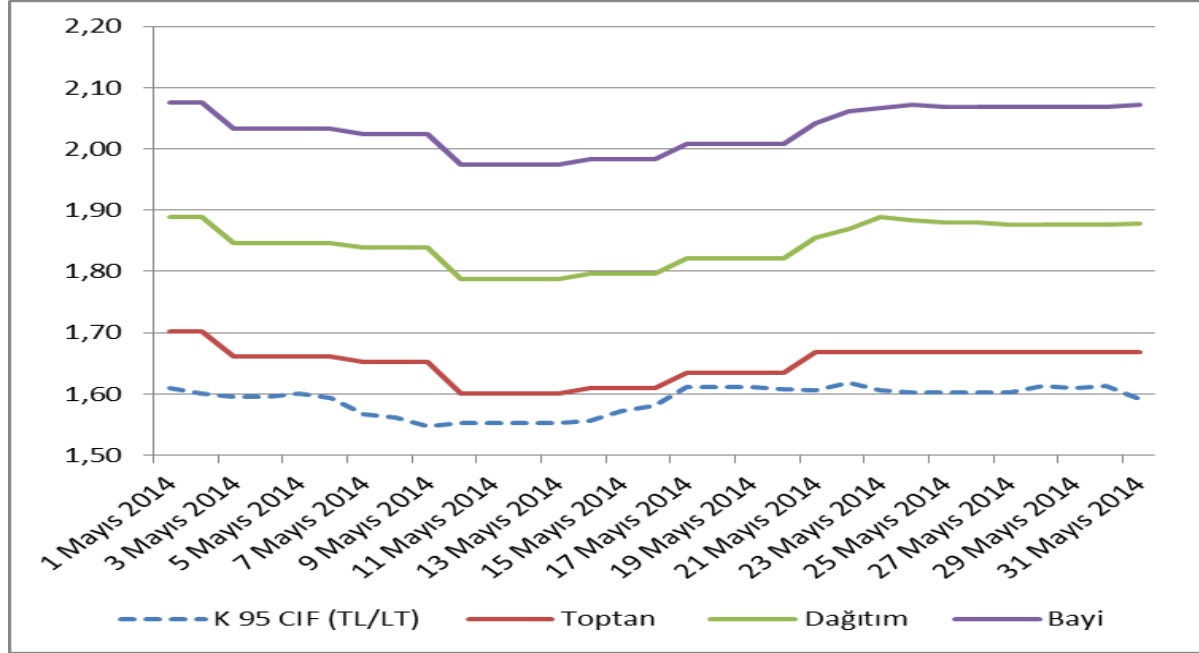

Grafikten de anlaşılacağı üzere, her üç ürün için de fiyatlar ay başında ve sonunda birbirlerine yakın düzeyde gerçekleşmiştir. Ayrıca, Mayıs ayı boyunca Brent petrol, motorin ve benzinin uluslararası piyasada oluşan fiyatlarında dalgalanma boyutu da oldukça düşük düzeyde seyretmiştir.

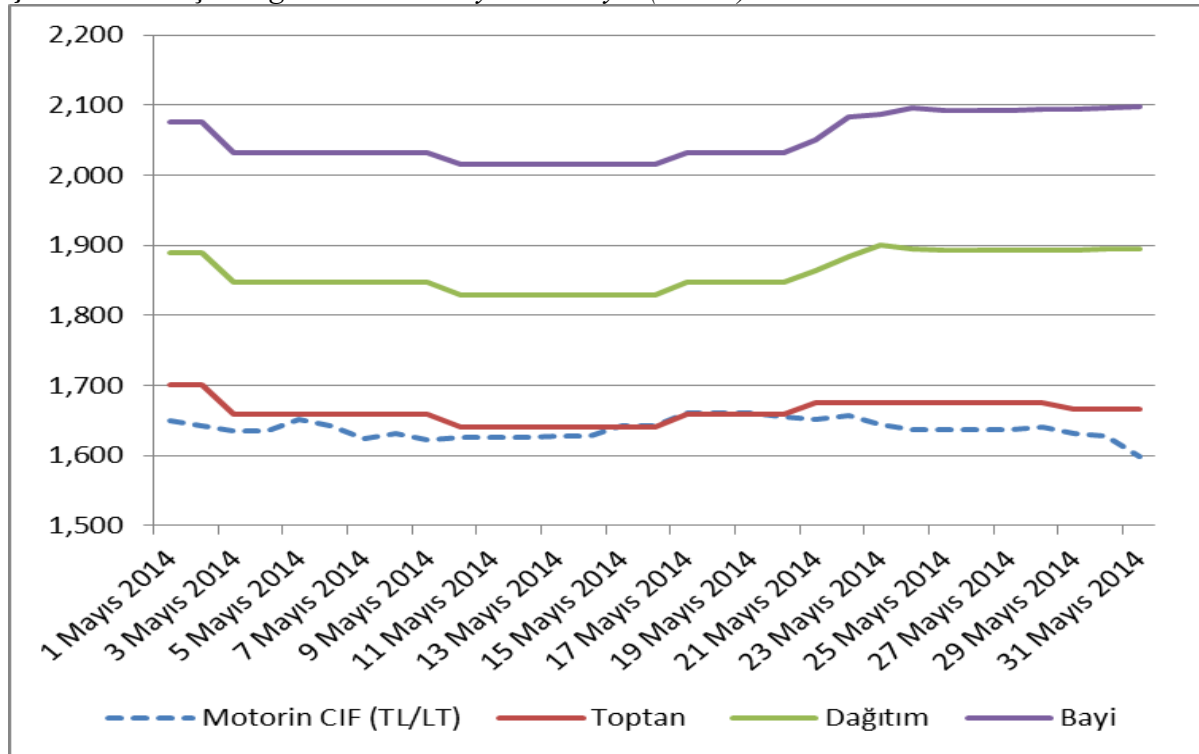
1.2. Türkiye

Ülkemizin takip ettiği Platts European Market Scan'da fiyatlar günlük yayımlanmakta iken, ülkemizde fiyatlar günlük değiştirilmemekte, değişimler belli bir formülasyona göre yansıtılmaktadır. Bu çerçevede, yurt içi K.Benzin 95 Oktan ve motorin vergisiz fiyatlarının seyri aşağıdaki Şekil 3 ve Şekil 4'te sunulmuştur.

Şekil 3: Yurt İçi Vergisiz K.Benzin 95 Oktan Fiyatının Seyri (TL/LT)

Şekil 4: Yurt İçi Vergisiz Motorin Fiyatının Seyri (TL/LT)

Mayıs ayı boyunca uluslararası piyasadaki değişime bağlı olarak benzin ve motorin fiyatları ülkemizde de değişkenlik göstermiş ve vergisiz bayi satış fiyatı ay boyunca 1,97 TL/lt ile 2,09 TL/lt arasında dalgalanmıştır.

2. Mayıs Ayı Benzin ve Motorin Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası)

Bu bölümde, gösterge niteliğinde olması açısından, İstanbul Avrupa Yakası vergiler dahil benzin ve motorin fiyatlarının Mayıs ayı boyunca nasıl seyrettiği ve nihai fiyat içerisindeki payların dağılımı incelenmektedir.

2.1 Benzin Türleri Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası - Bir Litre)

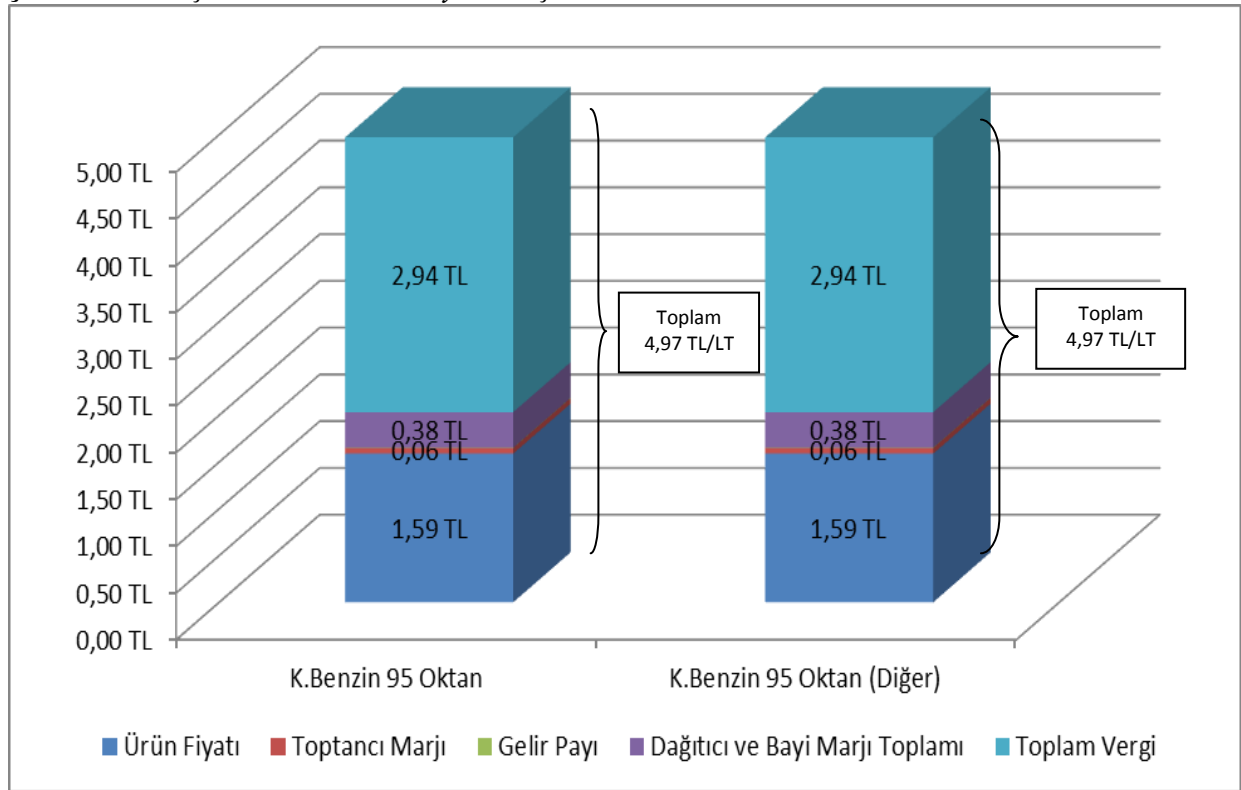
Halihazırda resmi olarak tanımlı benzin türleri Kurşunsuz Benzin 95 Oktan, Katkılı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan ve Kurşunsuz Benzin 98 Oktan olmak üzere üç adettir. Ancak, bu ürünlerden sadece Kurşunsuz Benzin 95 Oktan akaryakıt istasyonlarında yaygın olarak satılmakta, bu ürün de standart ve farklılaştırılmış olmak üzere tüketiciye iki farklı şekilde sunulmaktadır. Bu ürünlerin pay dağılımı Tablo-1’de ve Şekil-5’te yer almaktadır.

Tablo 1: Benzin Türleri Fiyat Oluşumu (TL/LT)

Ürün	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı	Toplam Vergi	Nihai Satış Fiyatı
K.Benzin 95 Oktan*	1,59	0,06	0,00231	0,38	2,94	4,97
K.Benzin 95 Oktan (Diğer)*	1,59	0,06	0,00231	0,38	2,94	4,97

Yukarıdaki veriler incelendiğinde, 4,97 TL/lt düzeyindeki nihai fiyatın büyük kısmının vergi olduğu (%59,2), kalan kısmın ise ürün maliyeti (%32) ve piyasada faaliyet gösteren şirketlerin brüt kar marjı olduğu (%8,8) görülmektedir.

Şekil 5: Yurt İçi Benzin Türleri Fiyat Oluşumu

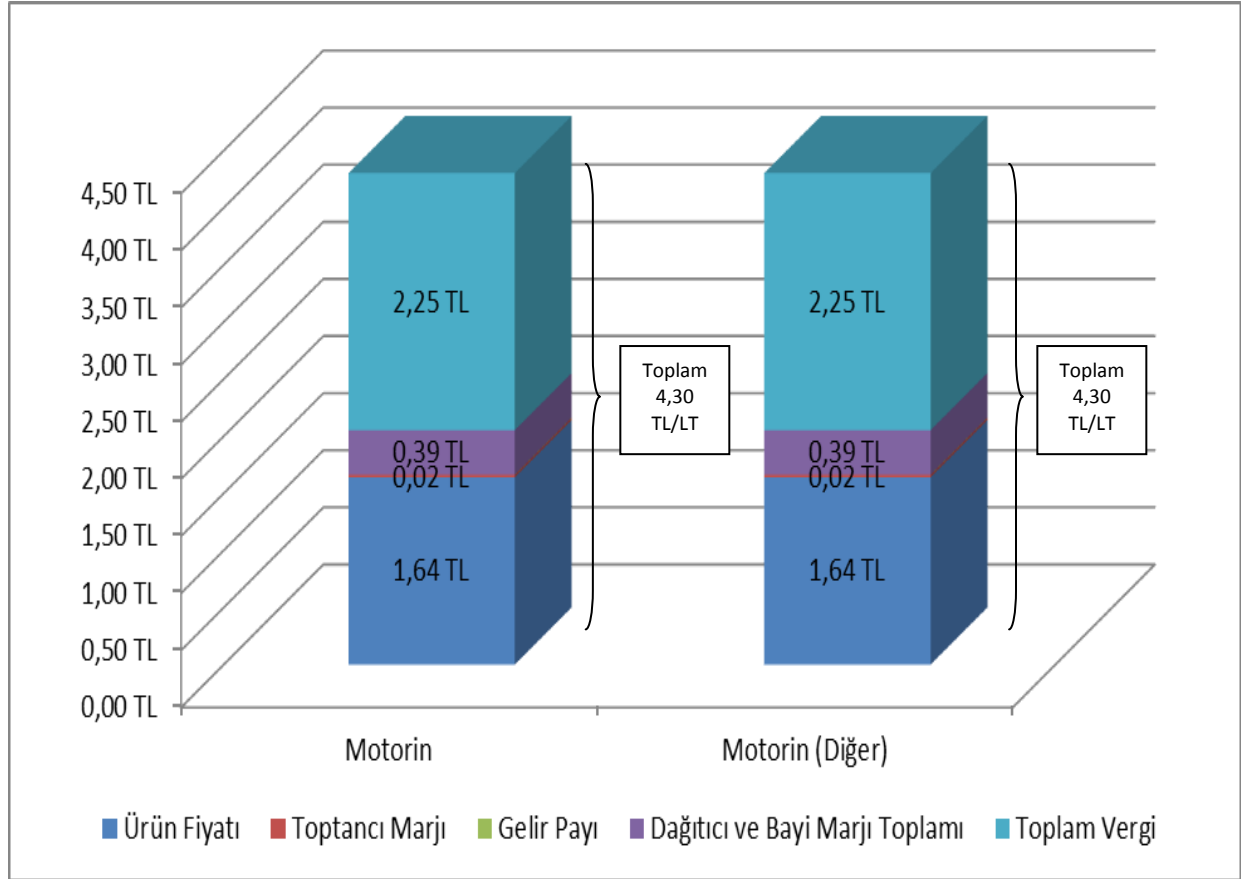
2.2 Motorin Türleri Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası - Bir Litre)

Hali hazırda resmi olarak tanımlı tek motorin türü bulunmaktadır. Akaryakıt istasyonlarında farklı ticari isimlerle satılan motorin türlerinin tamamı halk arasında “Eurodizel” olarak bilinen kükürt miktarı 10 ppm olan motorindir. Uygulamada akaryakıt istasyonlarında ikisi de aynı standartları taşıyan normal motorin ve farklılaştırılmış motorin olmak üzere iki motorin türü bulunmakta olup, bu ürünlerin pay dağılımı Tablo-2’de ve Şekil-6’da yer almaktadır.

Tablo 2: Yurt İçi Motorin Türleri Fiyat Oluşumu

Ürün	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı	Toplam Vergi	Toplam Satış Fiyatı
Motorin **	1,64	0,02	0,00231	0,39	2,25	4,30
Motorin (Diğer) **	1,64	0,02	0,00231	0,39	2,25	4,30

Şekil 6: Yurt İçi Motorin Türleri Fiyat Oluşumu

Yukarıdaki veriler incelendiğinde, 4,30 TL/lit düzeyindeki nihai fiyatın büyük kısmının vergi olduğu (%52,3), kalan kısmın ise ürün maliyeti (%38,1) ve piyasada faaliyet gösteren şirketlerin brüt kar marjı olduğu (%9,6) görülmektedir.

3. AB ve Türkiye Mayıs Ayı Ortalama Vergisiz Fiyat Karşılaştırılması:

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrası "*Petrol alım satımında fiyatlar en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa koşullarına göre oluşur. Yerli ham petrol için, teslim yeri olan en yakın liman veya rafineride teşekkül eden "Piyasa Fiyatı" fiyat olarak kabul edilir.*" hükmünü, onbirinci fıkrası "*Rafinerici ve dağıtıcı lisansı kapsamında yapılan piyasa faaliyetlerine ilişkin fiyatlar, en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak, lisans sahipleri tarafından hazırlanan tavan fiyatlar olarak Kuruma bildirilir.*" hükmünü haiz olup, söz konusu düzenlemeler çerçevesinde vergisiz akaryakıt fiyatları Kurumumuzca takip edilmektedir. Mayıs ayı için Ülkemizde ve Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde oluşan vergisiz fiyatlar aşağıda Tablo-3'te yer almaktadır.

Tablo-3: AB Ülkeleri Vergisiz Ürün Fiyatları (TL/lt)

Ülke	K. Benzin 95 Oktan(TL/LT)	Motorin (TL/LT)
Avusturya	1,87	1,98
Belçika	2,02	2,07
Bulgaristan	2,05	2,20
Hırvatistan	1,91	1,98
Kıbrıs	2,07	2,14
Çek Cumhuriyeti	1,79	2,01
Danimarka	2,15	2,22
Estonya	1,91	1,94
Finlandiya	1,98	2,18
Fransa	1,89	1,88
Almanya	1,93	2,00
Yunanistan	1,97	2,21
Macaristan	1,93	2,06
İrlanda	1,84	2,02
İtalya	2,01	2,07
Letonya	1,92	2,04
Litvanya	1,94	2,15
Lüksemburg	2,01	2,02
Malta	2,07	2,11
Hollanda	1,93	2,01
Polonya	1,86	1,97
Portekiz	2,00	2,07
Romanya	1,93	2,05
Slovakya	1,90	2,08
Slovenya	1,88	1,91
İspanya	2,06	2,09
İsveç	1,94	2,07
Birleşik Krallık	1,77	1,97
AB 28 Ağırlıklı Ortalaması	1,91	2,01
Türkiye	2,03	2,05

Vergisiz fiyatların bileşenleri ürün fiyatı, toptancı marjı, dağıtıcı marjı, bayi marjıdır. Bu çerçevede değerlendirildiğinde, ülkemizdeki vergisiz K.Benzin 95 Oktan ve Motorin fiyatları AB 28 ortalamasının üstünde seyretmektedir.

4. AB ve Türkiye Mayıs Ayı Vergilerinin Karşılaştırılması:

Ülkemizde akaryakıtta uygulanan vergi miktarlarının belirlenmesi Maliye Bakanlığının görev alanına girmektedir. Nisan ayında AB ülkelerinde benzin ve motorine uygulanan vergiler Tablo-4'te sunulmaktadır.

Tablo-4: AB Ülkelerinde Uygulanan Vergiler

Ülke	Toplam Vergi Miktarı		Satış Fiyatı İçindeki Toplam Verginin Oranı (%)	
	Motorin (TL/LT)	K. Benzin 95 Oktan(TL/LT)	Motorin	K. Benzin 95 Oktan
Birleşik Krallık	2,86	2,82	59	61
İtalya	2,63	3,01	56	60
İsveç	2,43	2,71	54	58
Türkiye	2,25	2,94	52	59
İrlanda	2,23	2,58	52	58
Finlandiya	2,18	2,70	50	58
Hollanda	2,11	3,08	51	61
Slovenya	2,04	2,39	52	56
Danimarka	2,04	2,70	48	56
Romanya	2,04	2,12	50	52
Almanya	1,99	2,61	50	57
Kıbrıs	1,98	2,07	48	50
AB 28 Ortalaması	1,94	2,32	49	55
Macaristan	1,93	2,01	48	51
Belçika	1,92	2,56	48	56
Fransa	1,90	2,50	50	57
Hırvatistan	1,85	2,22	48	54
Slovakya	1,82	2,35	47	55
Malta	1,81	2,10	46	50
Avusturya	1,81	2,08	48	53
Çek Cumhuriyeti	1,81	2,00	47	53
Portekiz	1,78	2,53	46	56
Estonya	1,75	1,84	47	49
İspanya	1,73	2,05	45	50
Yunanistan	1,72	2,87	44	59
Polonya	1,70	1,86	46	50
Letonya	1,65	1,91	45	50
Litvanya	1,60	1,92	43	50
Bulgaristan	1,58	1,66	42	45
Lüksemburg	1,41	1,83	41	48

NOTLAR:

* Akaryakıt istasyonlarında satılan benzin türleri “K. Benzin 95 Oktan” ve “K. Benzin 95 Oktan (Diğer)” başlığı altında yer almakta olup, diğer başlığı altında satılan ürünler şirketten şirkete farklı isimler alabilmektedir. Diğer taraftan Ülkemizde piyasaya akaryakıt olarak arz edilen veya dolaşımında bulunan benzin türlerinin, Türk Standartları Enstitüsü tarafından hazırlanan, Mart 2010 tarihli (T2 Mart 2011 dahil) "TS EN 228 Otomotiv Yakıtları - Kurşunsuz Benzin - Özellikler ve DeneY Yöntemleri" standardına uygun olması zorunludur. Dolayısıyla teknik düzenlemeler açısından K. Benzin 95 Oktan ve K.Benzin 95 Oktan (Diğer) arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır ve ikisi de her türlü benzinli araçta güvenle kullanılabilir.

** Akaryakıt istasyonlarında satılan motorin türleri, “Motorin” ve “Motorin (Diğer)” başlığı altında yer almakta ve diğer ürün kategorisinde satılan motorin için farklı şirketler farklı markalar kullanabilmektedir. Akaryakıt istasyonlarında satılan motorin türlerinin tamamı Avrupa standartlarında (eurodizel) ürünlerdir ve her türlü araçta güvenle kullanılabilir. Mevzuat açısından ülkemizde tek bir motorin standardı bulunmakta olup, motorin ürünlerinin Türk Standartları Enstitüsü tarafından hazırlanan, ekli Haziran 2010 tarihli "TS EN 590+Al Otomotiv Yakıtları-Dizel (Motorin)-Gerekler ve DeneY Yöntemleri" standardına uygun olması gerekir. Standartlar gereği bütün motorin türlerinde azami kükürt miktarının 10 mg/kg olması zorunludur. Motorin (Diğer) başlığı altında farklı markalarla satılan motorinin bazı katkı maddeleriyle ilave özellik kazandırıldığı iddia edilmektedir; ancak, bu ürünlerin standartlara uygunluğa ilave olarak, iddia edilen özellikleri taşıyıp taşımadığına dair herhangi bir kontrol ya da denetim bulunmamaktadır. Dolayısıyla teknik düzenlemeler açısından Motorin ve Motorin (Diğer) Arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır ve ikisi de dizel araçlarda güvenle kullanılabilir.

Tanımlar :

1. Ürün Fiyatı :

Ürün Fiyatları Platts European Market Scan da CIF MED (Genova/Lavera) \$/TON olarak yayımlanmaktadır.

Platts European Market Scan da CIF MED (Genova/Lavera) başlığı altında K. Benzin 95 Oktan ve motorin için yayımlanan günlük fiyatların ortalamasının, TCMB tarafından belirlenen gösterge niteliğindeki ABD doları döviz satış kuru ve ürünün yoğunluğu ile çarpılması ile bulunan fiyattır.

Uluslararası piyasalarda ürün fiyatları ham petrol fiyatlarından farklı yönde hareket edebildiği için (örneğin ham petrol fiyatları azalırken benzin fiyatlarının artması vb.) ürün fiyatlarının direk olarak ham petrol fiyatlarıyla ilişkilendirilmesi yanlıtıcı olabilmektedir.

2. Toptancı Marjı : Rafinerici veya dağıtıcılar tarafından ürün fiyatı üzerine eklenen marjdir.

3. Gelir Payı : Ulusal petrol stoğunun tamamlayıcı kısmının tutulabilmesi için tüketici fiyatlarına ilave edilen rakamlardır. Benzin türleri ve motorin türleri için 0,00231 TL/LT olarak belirlenmiştir.

4. Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı : Ürünlerin temin edilmesinden (Rafineriden, ithalat yoluyla veya diğer dağıtıcılardan) son kullanıcıya ulaştırılmasına kadar maliyetleri içeren marjdir.

5. Toplam Vergi : Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) ve Katma Deđer Vergisinin (KDV) toplamıdır.

Benzin Türleri için (95 Oktan)	: ÖTV 2,1765 TL/LT	KDV oranı %18
Motorin Türleri için	: ÖTV 1,5945 TL/LT	KDV oranı %18